SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 678/2025-24

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a sudcov Miroslava Duriša a Miloša Maďara (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [redacted], [redacted], [redacted], zastúpenej SLOVÍK LAW, s. r. o., Rubínova 1, Chorvátsky Grob, proti postupu Mestského súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. B2-8C/159/2016 (pôvodne Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 8C/159/2016) takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Mestského súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. B2-8C/159/2016 (predtým Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 8C/159/2016) **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Mestskému súdu Bratislava IV **p r i k a z u j e ,** aby v konaní vedenom pod sp. zn. B2-8C/159/2016 konal bez zbytočných prieťahov.

3. Sťažovateľke **p r i z n á v a** finančné zadosťučinenie **9 000 eur**, ktoré jej **j e** Mestský súd Bratislava IV **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Mestský súd Bratislava IV **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľke trovy konania **949,17 eur** a zaplatiť ich právnemu zástupcovi sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 678/2025-13 z 20. novembra 2025 prijal na ďalšie konanie v celom rozsahu ústavnú sťažnosť sťažovateľky, v ktorej sa domáha vyslovenia porušenia svojho

základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a podľa čl. 47 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a podľa čl. 47 charty, základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a podľa čl. 11 ods. 1 listiny a podľa čl. 17 charty a práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) postupom mestského súdu v konaní uvedenom v záhlaví tohto nálezu. Navrhuje, aby ústavný súd prikázal mestskému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prieťahov, priznal jej primerané finančné zadosťučinenie 20 000 eur a náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti, jej príloh a vyžiadaného spisu mestského súdu vyplýva, že sťažovateľka podala 14. septembra 2016 proti Univerzitnej nemocnici Bratislava na okresnom súde žalobu o náhradu škody na zdraví a o náhradu nemajetkovej ujmy. Vo veci bolo nariadené znalecké dokazovanie, termíny pojednávaní (23. január 2018, 25. január 2018, 1. február 2019, 30. január 2020, 5. marec 2020, 12. máj 2022, 14. jún 2022, 11. august 2022). Na poslednom z nich okresný súd vyhlásil rozsudok, ktorým žalobe v časti náhrady za bolesť vo výške 1 977,60 eur, náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia vo výške 29 664 eur a náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 1 000 eur (všetko s príslušenstvom) vyhovel a vo zvyšnej časti ju zamietol a rozhodol o nárokoch na náhradu trov konania oboch strán sporu. Rozsudok bol sťažovateľke doručený 5 mesiacov po jeho vyhlásení. O odvolaní sťažovateľky i žalovanej proti tomuto rozsudku rozhodol Krajský súd v Bratislave rozsudkom č. k. 6Co/99/2023-437 z 26. júna 2024 tak, že vyhovujúci rozsudok okresného súdu v časti náhrady za bolesť a náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia potvrdil a vo zvyšnej časti ho zrušil a vrátil mestskému súdu (po prechode výkonu súdnictva) na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Ku dňu predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti nebolo vo veci rozhodnuté.

II.
Argumentácia sťažovateľky

3. Sťažovateľka namieta, že okresný súd po prvýkrát vo veci rozhodol po šiestich rokoch od podania žaloby, pričom jeho rozsudok bol v časti zrušený v júni 2024 a po vrátení veci na ďalšie konanie mestský súd okrem doručenia rozsudku krajského súdu a doložky právoplatnosti vo veci nekoná. Žiadala o nariadenie termínu pojednávania v januári, februári a júli 2025. Prejednávanú vec nepovažuje za právne zložitú a svojím správaním k predlžovaniu konania neprispela. Skutočnosť, že ani po deviatich rokoch od podania žaloby nie je jej nárok na náhradu straty na zárobku a nárok na náhradu nemajetkovej ujmy vysporiadaný, zakladá záver o porušení jej práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov a zároveň predstavuje aj zásah do jej majetkových práv. K aplikácii charty na prejednávanú vec sťažovateľka poukazuje na potrebu aplikácie smernice Európskeho parlamentu a Rady 2019/1152 z 20. júna 2019 (o transparentných a predvídateľných pracovných podmienkach v Európskej únii, pozn.). Zdôrazňuje existenčnú povahu napadnutého konania a, odkazujúc na svoj vážny nepriaznivý zdravotný stav (terminálna ileostómia), ktorý ju v mimoriadnom rozsahu obmedzuje vo všetkých sférach jej osobného, rodinného a spoločenského života a vyžaduje si pomoc inej osoby, uvádza, že zasahuje

aj do jej nemajetkových práv (uvedená argumentácia sa však nepremietla do petitu ústavnej sťažnosti). K poškodeniu zdravia pritom došlo v zdravotníckom zariadení.

III.
Vyjadrenie mestského súdu

4. Predsedníčka mestského súdu po podrobnej rekapitulácii priebehu napadnutého konania pripúšťa, že postupom mestského súdu došlo k prieťahom, keď v období od 2. apríla 2020 do 4. apríla 2022 a od 2. septembra 2024 do súčasnosti nekonal vo veci plynule. Prieťahy boli sčasti spôsobené objektívnymi dôvodmi (pandémia COVID-19, pridelenie veľkého množstva spisov novému zákonnému sudcovi).

5. Keďže z vyjadrenia mestského súdu vyplývajú najmä jednotlivé procesné úkony známe aj zo súdneho spisu, resp. všeobecne známa preťaženosť súdu, ústavný súd nepovažoval za nevyhnutné doručovať ho na repliku sťažovateľke a v záujme rýchlosti a hospodárnosti konania pristúpil k meritórnemu prerokovaniu ústavnej sťažnosti.

IV.
Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

6. Ústavný súd upustil od ústneho pojednávania, keď na základe podaní účastníkov konania a obsahu spisového materiálu je zrejmé, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci [§ 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)].

7. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote postupom mestského (pôvodne okresného) súdu v napadnutom konaní o náhradu škody na zdraví a náhradu nemajetkovej ujmy a s tým spojené porušenie jej práva na súdnu ochranu a práva na ochranu majetku.

8. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom znamenajúcim nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím (napr. I. ÚS 32/2025, II. ÚS 10/2025, IV. ÚS 37/2025).

9. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prieťahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú (i) právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, (ii) správanie účastníka súdneho konania a (iii) postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESĽP“) v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľku.

10. Obsahom vyjadrenia mestského súdu nebola námietka právnej či faktickej zložitosti veci. Samotná skutočnosť, že okresný súd v konaní o žalobe o priznanie nároku na náhradu za bolesť,

sťaženie spoločenského uplatnenia, stratu na zárobku a nemajetkovú ujmu spôsobenú zdravotníckym zariadením nariadil znalecké dokazovanie, v okolnostiach veci nezakladá takú mieru skutkovej zložitosti, ktorou by bolo možné ospravedlniť jeho postup v napadnutom konaní. Predmet sporu (náhrady škody za ublíženie na zdraví) patrí do kategórie prípadov, ktoré si v zmysle judikatúry ESĽP svojou povahou vyžadujú osobitnú rýchlosť konania.

11. V správaní sťažovateľky neboli zistené skutočnosti, ktoré by negatívne vplývali na celkovú dĺžku napadnutého konania.

12. Samotná skutočnosť, že napadnuté konanie nie je ani po viac než deviatich rokoch právoplatne skončené vo všetkých uplatnených nárokoch (pričom spis sa na krajskom súde nachádzal „len" od septembra 2023 do júla 2024), indikuje záver o porušení práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov mestským súdom. Ústavný súd, vychádzajúc z pripojeného spisu mestského súdu, identifikoval obdobia dlhodobej nečinnosti v postupe okresného súdu a následne aj mestského súdu. V tejto súvislosti možno poukázať na skutočnosť, že (1) 2. apríla 2020 okresný súd oznámil stranám sporu zrušenie pojednávania z dôvodu šírenia ochorenia COVID-19 a až po dvoch rokoch 4. apríla 2022 predvolal strany sporu na ďalšie pojednávanie 12. mája 2022. Ústavný súd vníma, že v uvedenom období bola v platnosti vyhláška Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 24/2021 Z. z. o vykonávaní pojednávaní, hlavných pojednávaní a verejných zasadnutí v čase mimoriadnej situácie a núdzového stavu v znení neskorších predpisov, (2) od 16. septembra 2024, keď mestský súd doručil stranám sporu v časti zrušujúci rozsudok krajského súdu, bol (minimálne do 4. decembra 2025) vo veci absolútne nečinný. Okrem toho sa v jeho postupe vyskytli aj viaceré obdobia kratšej približne päťmesačnej nečinnosti (3) od doručenia vyjadrení v júni 2017 do nariadenia termínu prvého pojednávania v novembri 2017, pojednávanie sa konalo v januári 2018, (4) po doručení vyjadrení k znaleckému posudku v júli 2019 do nariadenia termínu pojednávania v decembri 2019, pojednávanie sa konalo v januári 2020, (5) od vyhlásenia rozsudku v auguste 2022 do doručenia jeho písomného vyhotovenia stranám sporu v januári 2023. Uvedené obdobia predstavujú približne polovicu celkovej dĺžky napadnutého konania (štyri a pol roka).

13. Prieťahy v konaní nemožno ospravedlniť všeobecne známou preťaženosťou sudcov ani množstvom procesných úkonov sudcu; je totiž vecou štátu, aby organizoval svoje súdnictvo tak, aby princípy súdnictva zakotvené v ústave i dohovore boli rešpektované, a prípadné nedostatky v tomto smere nemôžu ísť na ťarchu občanov, ktorí od súdu právom očakávajú ochranu svojich práv v primeranej dobe. Nedostatočné personálne obsadenie súdu a nadmerné množstvo vecí, v ktorých sa musí zabezpečiť súdne konanie, by mohlo len dočasne ospravedlniť vzniknuté prieťahy, a to len v tom prípade, ak sa na tento účel prijali včas adekvátne opatrenia. Ústava v čl. 48 ods. 2 zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov, a tým vykonanie spravodlivosti v primeranej lehote (IV. ÚS 385/2024, IV. ÚS 337/2018). Zároveň pri posudzovaní toho, či bolo porušené právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, neposudzuje ústavný súd subjektívnu zodpovednosť za prieťahy v danom spore, ale postup súdu, a teda nie to, či toto právo bolo porušené činnosťou (nečinnosťou), alebo postupom konkrétneho sudcu (I. ÚS 693/2023).

14. Obdobne pandémia ochorenia COVID-19 môže zapríčiniť nečinnosť súdu, avšak musí ísť o ojedinelú nečinnosť trvajúcu kratší čas aj s prihliadnutím na predmet konania a jeho význam

pre sťažovateľov (IV. ÚS 266/2022, IV. ÚS 422/2022). V okolnostiach prejednávanej veci s opatreniami súvisiacu nečinnosť okresného súdu nemožno hodnotiť ako krátkodobú ani ojedinelú a je potrebné ju vnímať v rámci citlivého predmetu napadnutého konania. Obmedzenia, ktoré si vyžiadala pandémia COVID-19, môžu mať nepriaznivý vplyv na vybavovanie vecí vnútroštátnymi súdmi, hoci to v zásade nemôže zbaviť štát všetkej zodpovednosti za nadmernú dĺžku predmetného konania (sťažnosť vo veci Q and R proti Slovinsku, č. 19938/20, rozhodnutie z 8. 2. 2022, bod 80).

15. Ústavný súd preto s prihliadnutím na celkovú dobu trvania napadnutého konania a na obdobia nečinnosti v postupe súdu dospel k záveru, že v napadnutom konaní došlo k zbytočným prieťahom. Na tomto základe rozhodol, že postupom mestského súdu v napadnutom konaní bolo porušené základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prerokovanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

16. Sťažovateľka v petite ústavnej sťažnosti v súvislosti s namietaným porušením práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov navrhuje vysloviť aj porušenie jej práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (obdobne čl. 6 ods. 1 dohovoru) môže byť porušené v dôsledku existencie zbytočných prieťahov v konaní orgánu verejnej moci len za kumulatívneho splnenia podmienok, že (i) v napadnutom konaní ústavný súd zistí a vo svojom rozhodnutí vysloví porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, a (ii) intenzita zbytočných prieťahov vo svojej podstate znamená úplne zmarenie možnosti poskytnúť efektívnu a účinnú ochranu tým právam účastníka konania, ktorých ochrany sa domáha (porov. I. ÚS 358/2024), čo sa prednostne predpokladá v niekoľkoročnom, spravidla desiatky rokov trvajúcom konaní. V prípade sťažovateľky napadnuté konanie tento rozmer nedosahuje. Preto ústavný súd ústavnej sťažnosti v tejto časti nevyhovel (bod 5 výroku tohto nálezu).

17. S uvedeným súvisí aj záver o nevyhovení ústavnej sťažnosti v časti namietaného porušenia práv sťažovateľky podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, čl. 11 ods. 1 listiny a čl. 1 dodatkového protokolu (bod 5 výroku tohto nálezu). V prípadoch týkajúcich sa mimoriadne dlhých konaní (pričom k uvedenému záveru ústavný súd nedospel) ESĽP rozhodol, že ich zdĺhavé vedenie (Kunić proti Chorvátsku, rozsudok z 11. 1. 2007, ods. 67; Machard proti Francúzsku, rozsudok z 25. 4. 2006, ods. 15) alebo iné opatrenia prispievajúce k omeškaniu (Immobiliare Saffi proti Taliansku, rozsudok z 28. 7. 1999, ods. 59) malo tiež priamy vplyv na právo sťažovateľov na pokojné užívanie ich majetku. Zároveň ústavný súd uvádza, že porušenie namietaných práv hmotnoprávnej povahy je výnimočným postupom a ústavný súd zásadne uprednostňuje právomoc všeobecného súdu na ochranu subjektívnych hmotných práv sporových strán pred ochranou v konaní pred ústavným súdom (II. ÚS 662/2024).

18. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti namieta aj porušenie čl. 47 a čl. 17 charty. Podľa čl. 51 ods. 1 charty sú ustanovenia charty určené členským štátom výlučne vtedy, ak vykonávajú právo Európskej únie. Podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora Európskej únie sa základné práva zaručené v právnom poriadku Európskej únie uplatnia vo všetkých situáciách, ktoré upravuje právo Európskej únie, avšak nie mimo týchto situácií. Pokiaľ teda určitá právna situácia nepatrí do pôsobnosti práva Európskej únie, nemôžu sa na akty členských štátov vzťahovať ani ustanovenia

charty (porov. napr. rozsudok Súdneho dvora Európskej únie z 30. 6. 2016 vo veci C-205/2015, Direcția Generală Regională a Finanțelor Publice Brașov proti Vasilemu Tomovi, Biroul Executorului Judecătoresc Horațiu-Vasile Cruduleci, body 23 a 24, ECLI:EU:C:2016:499, pozri aj II. ÚS 45/2017).

19. V ústavnej sťažnosti sťažovateľka poukazuje na potrebu aplikovať Smernicu Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1152 z 20. júna 2019. Po oboznámení sa s obsahom tejto smernice o transparentných a predvídateľných pracovných podmienkach v Európskej únii a obsahom rozhodnutí vydaných v napadnutom konaní, ústavný súd nezistil jej aplikácie v napadnutom konaní. Konanie podľa čl. 127 ods. 1 ústavy sa vyznačuje bezvýnimočným uplatňovaním dispozičnej zásady, a preto ústavný súd nie je oprávnený „dopĺňať" vlastným hodnotením sťažnosti ako celku taký petit sťažnosti, resp. jej odôvodnenie, ktoré nespĺňajú požiadavky kladené na ich kvalitu zákonom o ústavnom súde (m. m. I. ÚS 357/2017, I. ÚS 521/2020). Na základe uvedeného ústavný súd ústavnej sťažnosti v tejto časti nevyhovel (bod 5 výroku tohto nálezu).

V.
Príkaz konať a priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

20. Keďže napadnuté konanie nie je v čase prerokovania ústavnej sťažnosti právoplatne skončené, ústavný súd, postupujúc podľa čl. 127 ods. 2 druhej vety ústavy a § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde, prikázal mestskému súdu konať v ňom bez zbytočných prieťahov (bod 2 výroku tohto nálezu).

21. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti navrhuje, aby jej ústavný súd priznal primerané finančné zadosťučinenie 20 000 eur. Ústavný súd vzhľadom na okolnosti posudzovanej veci považoval za potrebné v súlade s čl. 127 ods. 3 ústavy a § 135 zákona o ústavnom súde priznať sťažovateľke finančné zadosťučinenie, majúc pritom na pamäti, že cieľom jeho priznania je zmiernenie ujmy pociťovanej z porušenia základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou, nie získanie iného majetkového prospechu. Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných ESĽP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

22. Pri ustálení sumy finančného zadosťučinenia ústavný súd prihliadal primárne na celkovú dĺžku napadnutého konania v trvaní deviatich rokov na dvoch stupňoch sústavy súdov a na povahu predmetu konania a jeho význam pre sťažovateľku. Vzhľadom na uvedené rozhodol o priznaní finančného zadosťučinenia 9 000 eur (bod 3 výroku tohto nálezu). Vo zvyšku požadovaného primeraného finančného zadosťučinenia ústavnej sťažnosti sťažovateľky nevyhovel (bod 5 výroku tohto nálezu).

VI.
Trovy konania

23. Pri výpočte trov právneho zastúpenia ústavný súd vychádzal z § 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 13a ods. 1 písm. a) a c), § 16 ods. 3 a § 18 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov. Advokátovi patrí náhrada trov konania za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2025 (príprava a prevzatie právneho zastúpenia a podanie ústavnej sťažnosti)

v hodnote 2 x 371 eur a režijný paušál 2 x 14,84 eur. Ústavný súd vypočítanú náhradu trov zvýšil podľa § 18 ods. 3 vyhlášky o daň z pridanej hodnoty vo výške 23 %, pretože právny zástupca sťažovateľky je platiteľom tejto nepriamej dane. Trovy konania tak predstavujú spolu 949,17 eur (bod 4 výroku tohto nálezu).

24. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je mestský súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového poriadku) označenej v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. decembra 2025

Jana Baricová
predsedníčka senátu